

Kościół i prawo - ciekawostki

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnej. W dawnym prawie polskim zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych zależała od wyznawanej religii. Żydzi i Tatarzy nie mogli nabywać na własność lub dzierżyć dóbr ziemskich, nie mogli mieć służby i domowników chrześcijańskich, potomkowie członków rodzin heretyckich nie mieli prawa dziedziczenia, ich majątek podlegał konfiskacie. Prawa te ograniczała również przynależność do zakonu. Od XVI w., w związku z tzw. ustawodawstwem amortyzacyjnym, mnisi ograniczeni byli w zakresie możliwości testowania i nabywania praw spadkowych, nie mogli oni na ogół sprawować opieki, w prawie ziemskim ograniczono ich w zakresie nabywania dóbr ziemskich. Ustawodawstwo amortyzacyjne zakazywało ponadto alienacji nieruchomości ziemskich na rzecz Kościoła, związane to było z ruchem egzekucyjnym postępowej szlachty. Kościół do tej pory bardzo się bogacił na zapisach testamentowych. Szlachciców pouczano w czasie procesu edukacyjnego (pod zwierzchnictwem Kościoła), że zapiski w testamentach *pro remedio anime* (dla zbawienia duszy) dla Kościoła przysłużą się im w targach na sądzie ostatecznym. W związku z tymi prawami pojawiło się pojęcie *dóbr martwej ręki*, na oznaczenie majątków kościelnych, których nie można było zbywać.

Osoba prawna. Pojęcie osoby prawnej (zwanymi też w dawnym prawie polskim *osobami sztucznymi*, bądź *osobami moralnymi*) wywodziło się z prawa kościelnego, bowiem pierwszymi osobami prawnymi na ziemiach polskich były biskupstwa, kapituły i klasztory.

Zatroskany Jagiełło. W przeświątobliwej frazeologii celował dawniej neofita Władysław Jagiełło. Unia horodelska rozpoczyna się jak zwykle wiejskie kazanie lub jak orędzie biskupie: *"W imię Pańskie. Amen. Na wieczną rzeczy pamiątkę. Obowiązkiem naszym jest używać zbawiennego krzyża z duchowym pokarmem tym, którym panując w doczesnych pożytkach pomagamy; czyniąc zadość ich potrzebom cielesnym również powinniśmy podawać, ile naszej możliwości starczy, pomoc do zbawienia; niech się nie zdaje, że starając się tylko o pożytki doczesne zaniedbujemy największego szczęścia; (...) Należy pilnie uważać, abyśmy dając ludziom cielesne dobrodziejstwa rozmyślali i nad tym, jakbyśmy mogli dać i niebieskie pokarmy i wskazać drogę wiecznej szczęśliwości..."*

Mnisi-fałszerze. W dobie rozbitcia dzielnicowego i ogólnego chaosu prawnego śląskie klasztory specjalizowały się w fałszerstwach dotyczących aktów nabycia własności (kiedy zmieniał się władca, podkładano mu do zatwierdzenia akt „własności”, jakoby nadany przez poprzednika).

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta Racjonalisty, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 15-06-2002 Ostatnia zmiana: 23-07-2002)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,556) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,556>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl